

Article Type: Original

Providing a Model of A Test of the Causal Model of Sports Success Based on Temperament and Character Dimensions with the Mediating of the Resilience of Athletes

Amir Afshari¹, Sahar Safarzadeh*²

1. M. A. Student, Department of Clinical Psychology, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Psychology, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran. (Corresponding Author)

Received: 2025/02/23, **Revised:** 2024/11/06, **Accepted:** 2024/11/24, **Published (ONLINE):** 2025/06/22

* Corresponding Author: Sahar Safarzadeh, E-mail: s.safarzadeh1152@iau.ac.ir

How to Cite: Afshari, A., Safarzadeh, S. (2025). Providing a Model of A Test of the Causal Model of Sports Success Based on Temperament and Character Dimensions with the Mediating of the Resilience of Athletes. *Sport Psychology Studies*, 14(52), 18-34. <https://doi.org/10.22089/spsyj.2024.16292.2459>.

Extended Abstract

Background and Purpose: To achieve success, athletes have to compete with their rivals on the sports field and surpass them by relying on skill and concentration (Román et al., 2018), therefore, the psychological state of athletes is one of the important factors and it affects the results of the competitions (Eskandarnejad & Majidi, 2023). Based on this, sports success in athletes is defined as a combination of technical, tactical, psychological, emotional, and physical abilities (strength, speed, etc.) (Brecht & Burnett, 2019). The research also shows that championship sports, like any other system, needs to formulate macro goals, strategies, and operational plans so that while being aware of the direction of movement, it can avoid any rework, going astray and wasting its financial, human, physical and information resources. Avoid it (Elahi & Mozafari, 2018). Among the factors that can be investigated in this matter are the personality traits of the athletes. According to Cloninger's theory (1987), personality is made up of two related parts, including temperament and character. Temperament mainly includes the inherent and theoretical characteristics of personality, and character is a state of a person's personality that is formed as a result of interaction with the environment and education (Basharpoor et al., 2017). Each of these character and temperament traits can lead to athletes' efforts and sports success by creating

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

inherent or acquired conditions. Meanwhile, endurance and the level of stubbornness can strengthen this relationship by increasing the strength of the individual in trying and practicing for success.

Materials and Methods: The statistical population of the present study included all the athletes of the city of Ahvaz in 2023 and the sample of this study consisted of 254 people (62 women and 192 men) from the mentioned group, who were selected in a purposive method among the athletes present in 10 clubs were selected from sports clubs in Ahvaz city. The entry criteria also include age between 18 and 35 years, at least three years of continuous exercise in a sport, absence of psychological and physical diseases, no use of psychological drugs, and the exit criteria include unwillingness to cooperate in completing the questionnaires and Or the questionnaires were distorted. The measurement tools of the current research were the sports success scale (Mousavi & Vaazmousavi, 2015), the temperament and personality questionnaire (Cloninger et al., 1994), and the Resilience Scale (Connor & Davidson, 2003), all of which had acceptable validity and reliability. Their reliability was also examined and confirmed in the present research. To comply with research ethics, explanations regarding the purpose of conducting the research, the use of the collected information, mentioning that the principle of confidentiality regarding personal information is observed and the results are used in general, before the questionnaires are administered to the subjects was given. In addition, the present article has a code (IR.IAU.AHVAZ.REC.1402.084) of ethics from the ethics committee in research of the Islamic Azad university, Ahvaz Branch. Also To analyze the data, path analysis method, and statistical software SPSS version 24 and Amos version 24 were used.

Findings: In this research, to evaluate the assumption of normality of univariate data distribution, skewness and skewness of variables were investigated. Since the value of skewness and elongation of the mentioned information was in the range of ± 2 , it can be said that the assumption of normality of multivariate data distribution among the data was valid. In the research analysis, in the research measurement model, 13 indicators have been considered to reflect 3 underlying structures (characteristics, secretarial characteristics, and sports success), and the appropriateness of the data was also examined. Except for the CFI fit index, other fit indices do not support the acceptable fit of the measurement model with the collected data. For this reason, the model was modified in three stages by creating covariance between the errors of the indicators and finally, the fit indices were obtained, which showed that the measurement model has an acceptable fit with the collected data. Also, in the analysis, it was found that the total path coefficients between secretarial characteristics and sports success ($\beta=0.241$, $P=0.001$) on the one hand, and personality traits with sports success ($P=0.001$, $\beta=0.422$) β) on the other hand is positive and significant. The path coefficient between resilience and sports success ($P=0.001$, $\beta=0.528$) was positive and significant. Table 4 shows that the indirect path coefficient between personality dimension ($P=0.029$, $\beta=0.060$) and character dimension ($P=0.001$, $\beta=0.223$) with sports success is

positive and significant. Therefore, it was concluded that among athletes, resilience positively and significantly mediates the effect of personality dimensions on sports success.

Conclusion: In sports fields, important and effective personality traits such as cooperation are highly noticeable by sports psychologists, because for various sports, especially team sports, it is necessary to strengthen unity and synergy between athletes, and it seems that teams with a Collaborative mentality achieve better results due to improved communication and common goals. Athletes who demonstrate self-direction take initiative in their training and performance. In other dimensions of personality, research conducted by some researchers shows that self-directed athletes are more likely to set and achieve personal goals that contribute to their overall success. Resilience may create new approaches and continuity in the learning process by helping athletes overcome uncertainties related to winning in competitions and mediate the relationship between these characteristics and sports success. Therefore, people with desirable character and secretarial characteristics can have more endurance and tenacity in the sports fields and, as a result, achieve more sports success.

Keywords: Sports success, Temperament and Character Dimensions, Resilience, Athletes.

Ethical Considerations

Following ethical guidelines: All procedures were in accordance with the ethical standards of the Research Committee of Islamic Azad University, Ahvaz Branch and approved by the Research Ethics Committee (Code: IR.IAU.AHVAZ.REC.1402.084). After providing initial instructions about the study, all subjects voluntarily participated in the study.

Funding: The present study received no financial support from any institution or organization

Authors' contributions: All authors contributed equally to the data collection, conceptualization, data analysis; presentation of the idea, authorship of the introduction, discussion and methodology, writing and revision of the article.

Conflicts of Interest: The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments: We sincerely thank and appreciate all the people who cooperated in the present research.

1.

نوع مقاله: پژوهشی اصیل

ارائه مدل موفقیت ورزشی بر اساس ابعاد سرشت و منش با میانجیگری تاب آوری در ورزشکاران

امیر افشاری^۱، سحر صفرزاده*^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روان‌شناسی بالینی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۰۴، تاریخ اصلاح: ۱۴۰۳/۰۸/۱۶، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۰۴، تاریخ انتشار (آنلاین): ۱۴۰۴/۰۴/۰۱

*نویسنده مسئول: سحر صفرزاده، E-mail: s.safarzadeh1152@iau.ac.ir

How to cite: Afshari, A., Safarzadeh, S. (2025). Providing a Model of A Test of the Causal Model of Sports Success Based on Temperament and Character Dimensions with the Mediating of the Resilience of Athletes. *Sport Psychology Studies*, 14(52), 18-34. <https://doi.org/10.22089/spsyj.2024.16292.2459>.

چکیده

هدف: هدف پژوهش، ارائه مدل موفقیت ورزشی بر اساس ابعاد سرشت و منش با میانجی‌گری تاب آوری در ورزشکاران بود. **مواد و روش‌ها:** مطالعه حاضر توصیفی از نوع معادلات ساختاری بوده است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه ورزشکاران شهر اهواز در سال ۱۴۰۲ بودند که از میان آنها ۲۵۴ نفر به صورت هدفمند به عنوان گروه نمونه از بین ورزشکاران حاضر در باشگاه‌های ورزشی شهر اهواز انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری پژوهش حاضر مقیاس موفقیت ورزشی (موسوی و واعظ موسوی، ۲۰۱۵)، پرسشنامه سرشت و منش (کلونینجر و همکاران، ۱۹۹۳) و مقیاس تاب آوری (کانور و دیویدسون، ۲۰۰۳) بودند. داده‌های به دست آمده با روش تحلیل معادلات ساختاری و نرم‌افزار AMOS24 تجزیه و تحلیل شد. **یافته‌ها:** نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد کلیه شاخص‌های برازندگی حاصل از تحلیل از برازش قابل قبول برخوردار بودند. ضریب مسیر کل بین بعد سرشت شخصیت و بعد منش شخصیت و تاب آوری با موفقیت ورزشی مثبت و معنادار است و ضریب مسیر غیرمستقیم بین بعد سرشت شخصیت و بعد منش شخصیت با موفقیت ورزشی مثبت و معنادار است. **نتیجه‌گیری:** این یافته نقش تاب آوری را در رابطه علی بین ابعاد شخصیتی سرشت و منشی با موفقیت ورزشی ورزشکاران مورد تایید قرار می‌دهد و بیانگر توجه هرچه بیشتر به عوامل ایجاد کننده تاب آوری در ورزشکاران و نقش اساسی آن در تسهیل موفقیت‌های ورزشی در میدانی ورزشی می‌باشد. **کلیدواژه‌ها:** موفقیت ورزشی، ابعاد سرشت و منش، تاب آوری، ورزشکاران.

مقدمه

ورزشکاران برای کسب موفقیت ناگزیرند در میادین ورزشی با حریفان خود رقابت کنند و با تکیه بر قدرت مهارت و تمرکز، از آنان پیشی بگیرند (رومانا^۱ و همکاران، ۲۰۱۸). از این رو وضعیت روان‌شناختی ورزشکاران از عوامل مهم و تاثیر گذار بر نتایج مسابقات تلقی می‌شود (اسکندرئژاد و مجیدی،^۲ ۲۰۲۳). در کل موفقیت ورزشی^۳ در ورزشکاران را حاصل ترکیبی از توانایی های فنی تکنیکی و تاکتیکی، روانی، هیجانی و جسمانی (قدرت، سرعت و غیره) تعریف می‌کنند (براتچ و برینت،^۴ ۲۰۱۹). در کل اثر ورزش و موفقیت ورزشی همواره در سطح جامعه مهم می‌باشد و استورم و جاکوبسن^۵ (۲۰۲۴) نیز در پژوهشی نشان داد موفقیت ورزشی ورزشکاران بر کل جامعه اثر مثبت گذاشته و عاملی برای پرورش سلامتی می‌باشد. تحقیقات نیز مشخص می‌کند، ورزش قهرمانی مانند هر نظام دیگری نیازمند تدوین اهداف کلان، راهکارها و برنامه های عملیاتی است تا ضمن آگاهی از مسیر حرکت برای ورزشکاران، بتواند از هرگونه دوباره کاری، بیراهه رفتن و هدر شدن منابع مالی، انسانی، فیزیکی و اطلاعاتی، اجتناب ورزد(الهی و مظفری،^۶ ۲۰۱۸). از جمله عواملی که می‌تواند در این مهم بررسی شود ویژگیهای شخصیتی سرشتی و منشی ورزشکاران است.

طبق نظریه کلونینجر^۷ (۱۹۸۷) شخصیت از دو بخش مرتبط به هم شامل سرشت و منش تشکیل شده است که سرشت در واقع به نوع رفتار فرد اطلاق می‌شود که بیشتر شامل خصوصیات ذاتی و نظری شخصیت و شامل چهارمولفه نوجویی، پشتکار، همکاری و پاداش وابستگی است و منش حالتی از شخصیت فرد است که در اثر تعامل با محیط و آموزش در فرد شکل می‌گیرد و دارای ابعاد خود راهبردی، خود فرآروی و همکاری می‌باشد (بشرپور^۸ و همکاران، ۲۰۱۷). در واقع سرشت الگوی پاسخ دهی هیجانی ارثی است که اساس اکتساب صفات رفتار خودکار است و با منش مرتبط بوده و در سالهای اولیه زندگی قابل مشاهده است و در طول زندگی پایدار می‌ماند (موریرا^۹ و همکاران، ۲۰۲۱، کاسیججت^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۱). صفرزاده^{۱۱} (۲۰۱۰) نیز دریافت ویژگیهای شخصیتی احساس خوداثربخشی در ورزشکاران بیشتر از غیرورزشکاران است و نجفی^{۱۲} و همکاران (۲۰۲۱) طی پژوهشی نشان دادند میانگین نمرات ویژگیهای شخصیتی سرشت و منش در دانشجویان ورزشکار بیشتر از دانشجویان دیگر است.

از سوی دیگر عاملی که می‌تواند بر شرایط رقابتی و فعالیت های ورزشی ورزشکاران مؤثر باشد و از حالات ایشان اثر بگیرد میزان سرسختی^{۱۳} و تاب آوری^{۱۴} است (نیتو^{۱۵} و همکاران ۲۰۲۳). تاب آوری در فعالتهای حرفه

⁹ . Moreira

¹ . Kocyigit 0

¹¹ Safarzadeh

¹ . Najafi 2

¹ . Toughness 3

¹ . Resilience 4

¹ . Nieto 5

¹ . Román

² . Eskandarnejad & Majidi

³ . Mashkati

⁴ . Brecht & Burnett

⁵ . Storm & Jakobsen

⁶ . Elahi & Mozafari

⁷ . Cloninger

⁸ . Bsharpoor

مرد رابطه دارد. همچنین گونزالزهرناندز^۹ و همکاران (۲۰۲۰) در مطالعه ای گزارش دادند تجربه ورزشی با تاب آوری رابطه مثبت و با اضطراب رابطه منفی دارد. سلطانی^{۱۰} و همکاران (۲۰۲۰) نیز در پژوهشی دریافت ویژگیهای شخصیتی و تاب آوری بر موفقیت ورزشی با میانجی گری ذهن آگاهی اثر دارد و این مدل برازنده داده ها بود. باسپینار^{۱۱} و همکاران (۲۰۱۶) که به مقایسه ابعاد سرشت و منشی ورزشکاران و دانشجویان کم تحرک پرداخته بودند، گزارش دادند در بعد سرشت و منشی، میانگین نمرات وابستگی پاداش و دلبستگی ورزشکاران در گروه نمونه به طور معنی داری کمتر از گروه دانشجویان کم تحرک بود. در تحقیقی محمدی برزرگر^{۱۲} و همکاران (۲۰۱۶) نشان دادند که بین درک موفقیت ورزشی با منش ورزشی رابطه معنا داری وجود دارد. لزیسنسکا^{۱۳} و همکاران (۲۰۱۷) نیز در پژوهش خود گزارش دادند ابعاد شخصیتی سرشت و منش به عنوان عامل تعدیل کننده حساسیت درد در ورزشکاران ورزش رزمی می باشد.

با توجه به شرایط زندگی ورزشکاران و حضور ایشان در میداين پر استرس رقابتي و در عين حال تلاش ایشان برای موفقیت در میداين ورزشی، بررسی عواملی که می تواند بر موفقیت ایشان در رقابت ها مؤثر باشد امری ضروری است. بر این اساس در تحقیق حاضر تلاش شد که به عواملی که می تواند منجر به موفقیت ورزشی گردد پرداخته شود و با تأکید بر مطالب فوق هدف پژوهش

ای، یک ضرورت زنده برای درک روش های یادگیری مهارتی است که فرد در آن از استراتژی های عملیاتی برای شکست دادن مشکلات و حفظ رفاه خود استفاده می کند (گرینیر^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). بر این اساس تاب آوری یک مفهوم زنده و چندبعدی است که در آن روابط فردی و منابع مرتبط می تواند توسعه یابد (بلتمن و منسفیلد^۲، ۲۰۱۸، گو^۳، ۲۰۱۸). در همین راستا ماهاتو و تاندر^۴ (۲۰۲۴) در پژوهش بر بازیکنان زن کریکت نشان دادند بین سن، تاب آوری و موفقیت ورزشی این گروه رابطه وجود دارد. دن هارتیک^۵ و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی نشان دادند، تاب آوری به عنوان یک فرآیند پویا برای بازگشت به عملکرد طبیعی پس از عوامل استرسزا در ورزش، مفهوم سازی می شود. مقدسی^۶ و همکاران (۲۰۲۲) نیز در پژوهشی گزارش داد "تاب آوری در ورزش" توانسته به طرز صحیحی در جایگاه مقوله مرکزی قرار گیرد و تعداد ۳۰ مقوله بنیادی مانند عوامل قابلیت انطباق، عوامل محیطی و ماهیتی و یادگیری و پیامدهای ورزشی در تبیین الگوی این مؤلفه مؤثر واقع شوند.

مکماناما و برین^۷ و همکاران (۲۰۲۱) نیز در پژوهش خود نشان داد با درک چگونگی تقویت استراتژی های تاب آوری در ورزشکاران زن، می توان عملکرد ورزشی و لذت را افزایش داد، همچنین مهارت های زندگی ارزشمندی را تقویت کرد که رشد شخصیتی را تسهیل می کند و اسپوچیکل^۸ و همکاران (۲۰۲۴) نیز نشان دادند سواد و تاب آوری با ارتقای سلامت روان و عملکرد ورزشی ورزشکاران

8 . Schweickle

9 . González-Hernández

1 . Soltani 0

1 . Baspinar 1

1 . Mohammadi Barzegar 2

1 . Ležnicka 3

1 . Greenier

2 . Beltman & Mansfield

3 . Gu

4 . Mahato & Thander

5 . Den Hartigh

6 . Moghadasi

7 . McManama O'Brien

حاضر ارائه مدل موفقیت ورزشی براساس ابعاد سرشت و منش با میانجیگری تاب آوری در ورزشکاران می باشد.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و برحسب شیوه گردآوری داده ها، توصیفی- پیمایشی از نوع معادلات ساختاری است که به صورت میدانی انجام شد.

شرکت کنندگان

شرکت کنندگان پژوهش حاضر، شامل کلیه ورزشکاران شهر اهواز در سال ۱۴۰۲ بودند و نمونه این پژوهش نیز مشتمل بر ۲۵۴ نفر از گروه مذکور بود که به روش هدفمند از بین ورزشکاران حاضر در ۱۰ باشگاه، از باشگاه های ورزشی شهر اهواز انتخاب شدند. ملاکهای ورود نیز شامل سن بین ۱۸ الی ۳۵ سال، حداقل ۳ سال ورزش مستمر در یک رشته ورزشی، عدم وجود بیماری های روان شناختی و جسمانی، عدم استفاده از داروهای روان شناختی و ملاک های خروج نیز عدم تمایل به همکاری در تکمیل پرسشنامه ها و یا مخدوش بودن پرسشنامه ها بود. به منظور رعایت اخلاق پژوهشی، توضیحاتی در خصوص هدف انجام پژوهش، کاربرد اطلاعات جمع آوری شده، ذکر این مطلب که اصل رازداری در مورد اطلاعات شخصی رعایت می شود و نتایج به صورت کلی استفاده می گردد، قبل از اجرای پرسشنامه ها به آزمودنی ها داده شد. در ضمن مقاله حاضر دارای کد اخلاق از کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز به شماره IR.IAU.AHVZ.REC.1402.084 نیز می باشد. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از روش تحلیل مسیر و نرم افزارهای آماری SPSS نسخه ۲۴ و Amos نسخه ۲۴ استفاده شد.

ابزارهای پژوهش

مقیاس موفقیت ورزشی^۱: این مقیاس توسط موسوی و واعظ موسوی آدر سال ۲۰۱۵ طراحی و هنجاریابی کردند. این پرسشنامه مشتمل بر ۲۹ سوال است که مولفه های اجرای روان، توجه، تکنیک، حساسیت به خطا، تعهد و پیشرفت را می سنجد و بصورت لیکرت ۶ گزینه ای از (کاملاً مخالفم: ۱ تا کاملاً موافقم: ۶) نمره گذاری شده و بیشترین نمره آن ۱۷۴ و کمترین نمره ۲۹ می باشد. موسوی و واعظ موسوی (۲۰۱۵) برای بررسی پایایی این پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده کردند و ضریب آلفای کرونباخ را برای مولفه اجرای روان ۰/۸۹، توجه ۰/۸۸، تکنیک ۰/۸۹، حساسیت به خطا ۰/۸۸، تعهد ۰/۸۹، پیشرفت ۰/۸۹ و ضریب آلفای کل پرسشنامه را ۰/۸۹ برآورده نمودند. همچنین در پژوهش آنها، روایی محتوایی این پرسشنامه توسط صاحب نظران رشته تربیت بدنی تایید شد و روایی سازه ای نیز وجود شش عامل مذکور را تایید کردند. پایایی نمره کل این مقیاس در تحقیق حاضر به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ محاسبه شده است.

پرسشنامه سرشت و منش کلونینجر: این پرسشنامه توسط کلونینجر^۲ در سال ۱۹۹۴ طراحی گردید شامل ۱۲۵ گویه است که به صورت بله (۱) و خیر (۰) پاسخ داده می شود و مناسب افراد ۱۵ سال و بزرگتر می باشد. این پرسشنامه به ارزیابی ۷ عامل شخصیتی نوجویی، اجتناب از آسیب، وابستگی به پاداش، پشتکار، خودراهبری، همکاری و خودفراروی می پردازد. نمرات ۰ تا ۱۶/۷ بسیار پایین، نمرات ۱۶/۷ تا ۳۳ پایین، ۳۳ تا ۶۷ تا ۸۳/۳ بالا، ۸۴ تا ۱۰۰ بسیار بالا است. نمرات در محدوده ی بسیار بالا و بسیار پایین خصوصیات هیجانی و منشی قوی

^۳. Cloninger

^۱. Sport success scale

^۲. Mousavi & Vaazmousavi

بجز ضرایب بین ۰/۴۱ تا ۰/۶۴ بودند و پایایی این مقیاس را از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ گزارش داد. در مطالعه بیژنی و همکاران (۲۰۲۳) نیز پایایی مقیاس تاب آوری به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳ محاسبه شد. پایایی این مقیاس در تحقیق حاضر به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۸ محاسبه شده است.

یافته ها

در پژوهش حاضر ۲۵۴ ورزشکار با میانگین و انحراف استاندارد سنی ۲۶/۱۲ و ۵/۰۳ سال شرکت کردند. در بین شرکت کنندگان ۱۶۳ نفر (۶۴/۲٪) مجرد و ۹۱ نفر (۳۵/۸٪) متاهل بودند. ۶۲ نفر (۲۴/۴۱٪) از شرکت کنندگان زن و ۱۹۲ نفر (۷۵/۵۹٪) مرد بودند. میزان تحصیلات ۵۱ نفر (۲۰/۱٪) از شرکت کنندگان دیپلم و زیر دیپلم، ۱۸ نفر (۷/۱٪) فوق دیپلم، ۱۵۹ نفر (۶۲/۴۶٪) لیسانس و ۲۶ نفر (۱۰/۲٪) فوق لیسانس و بالاتر بود. رشته ورزشی ۳۹ نفر (۱۵/۴٪) از شرکت کنندگان جودو، ۳۱ نفر (۱۲/۱۲٪) تکواندو، ۶۷ نفر (۲۶/۴٪) کشتی، ۷۲ نفر (۲۸/۳٪) پرورش اندام، ۲۴ نفر (۹/۴٪) بوکس و ۲۱ نفر (۸/۳٪) وشو بود. در نهایت ۱۰۲ نفر (۴۰/۲٪) از شرکت کنندگان بین ۳ تا ۵ سال، ۱۱۹ نفر (۴۶/۸٪) ۶ تا ۱۰ سال و ۳۳ نفر (۱۳٪) بیشتر از ۱۰ سال سابقه فعالیت ورزشی داشتند.

تر و با ثبات تری نسبت به نمرات بالا و پایین دارند. آلن سوا و همکاران (۲۰۰۸) ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه بالای ۰/۶۸ بدست آورد و ضرایب همسانی درونی این پرسشنامه را در مقیاس های هفت گانه در دامنه ای از ۰/۵۵ تا ۰/۸۰ و ضرایب اعتبار بازآزمایی آن را در دامنه ای از ۰/۶۱ تا ۰/۹۶ گزارش کرده اند. در ایران در پژوهش دادفر^۲ و همکاران (۲۰۰۸) بررسی پایایی پرسشنامه به کمک آلفای کرونباخ و بازآزمایی، تایید روایی آن با بهره گیری از تحلیل عاملی چرخش پرومکس، همبستگی درونی مقیاس ها و همبستگی سن با مقیاس ها باروش پیرسون و مقایسه نمره های پرسشنامه بین دو جنس و نیز مقایسه بین فرهنگی با آزمون تی مستقل انجام شد. دامنه ضریب آلفا از ۰/۴۴ برای مقیاس پشتکار تا ۰/۸۱ برای مقیاس خودفرآروی به دست آمد. در پژوهش حاضر نیز میانگین ضریب های آلفا کرونباخ به دست آمده برای ویژگی های سرشتی ۰/۶۸ و میانگین ضریب های آلفای کرونباخ برای ویژگی های منشی ۰/۷۴ بود.

مقیاس تاب آوری کانر-دیویدسون (CD-RISC):^۳

این مقیاس ۲۵ سوال دارد و توسط کونور و دیویدسون در سال ۲۰۰۳ طراحی شد. طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت ۵ درجه ای (کاملاً غلط = ۰ تا کاملاً درست = ۴) بوده است و حداکثر نمره ۱۰۰ و حداقل نمره ۰ می باشد و در حال حاضر فقط نمره ی کلی تاب آوری برای هدف های پژوهشی معتبر محسوب می شود (کانور و دیویدسون، ۲۰۰۳). در ایران این مقیاس توسط محمدی (۲۰۰۵) هنجاریابی شده است و برای سنجش اعتبار این مقیاس همبستگی هر سوال با نمره کل سوالات محاسبه شده است. محاسبه همبستگی هر نمره کل نشان داد که

³ . Connor-Davidson Resilience Scale

¹ . Alonso

² . Dadfar

جدول ۱: میانگین، انحراف استاندارد، ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرهای تحقیق	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱. نوجویی	-													
۲. آسیب	۰/۶۶**	-												
۳. پرهیزی	۰/۷۴**	۰/۶۲**	-											
۴. پشنتکار	۰/۵۸**	۰/۵۱**	۰/۵۹**	-										
۵. همکاری	۰/۵۶**	۰/۴۸**	۰/۳۳**	۰/۴۰**	-									
۶. خود راهبردی	۰/۵۲**	۰/۳۲**	۰/۲۴**	۰/۴۵**	۰/۷۱**	-								
۷. خود فراروی	۰/۴۳**	۰/۳۱**	۰/۲۷**	۰/۴۱**	۰/۵۷**	۰/۶۹**	-							
۸. تاب آوری	۰/۳۱**	۰/۲۱**	۰/۳۴**	۰/۲۵**	۰/۲۹**	۰/۳۳**	۰/۲۸**	-						
۹. اجرای روانی	۰/۳۹**	۰/۲۴**	۰/۲۰**	۰/۲۳**	۰/۳۲**	۰/۲۰**	۰/۳۱**	۰/۳۴**	-					
۱۰. توجه	۰/۳۴**	۰/۳۷**	۰/۲۶**	۰/۱۱	۰/۰۸	۰/۲۶**	۰/۱۲	۰/۳۹**	۰/۶۰**	-				
۱۱. تکنیک	۰/۳۳**	۰/۱۹**	۰/۱۵*	۰/۲۱**	۰/۲۷**	۰/۲۱**	۰/۱۷**	۰/۵۲**	۰/۶۴**	۰/۷۱**	-			
۱۲. حساسیت به خطا	۰/۴۲**	۰/۱۷**	۰/۱۰	۰/۱۸**	۰/۱۶**	۰/۲۹**	۰/۱۳*	۰/۴۶**	۰/۴۲**	۰/۴۹**	۰/۴۵**	-		
۱۳. تعهد	۰/۳۸**	۰/۱۲	۰/۱۴*	۰/۲۸**	۰/۲۰**	۰/۱۹**	۰/۰۷	۰/۳۵**	۰/۵۱**	۰/۵۷**	۰/۵۶**	۰/۶۲**	-	
۱۴. پیشرفت	۰/۲۳**	۰/۲۰**	۰/۱۸**	۰/۲۴**	۰/۱۷**	۰/۲۲**	۰/۲۶**	۰/۲۴**	۰/۳۹**	۰/۴۵**	۰/۴۳**	۰/۶۵**	۰/۶۱**	-
میانگین	۱۲/۸۵	۱۳/۲۵	۸/۶۷	۲/۷۰	۱۶/۱۳	۱۳/۱۰	۷/۵۳	۵۱/۰۵	۲۲/۲۵	۲۱/۱۹	۱۷/۶۴	۲۰/۰۶	۲۱/۷۷	۲۲/۹۰
انحراف استاندارد	۴/۰۸	۴/۵۶	۳/۱۴	۱/۴۱	۵/۸۳	۳/۱۷	۲/۶۹	۱۱/۶۱	۵/۵۶	۶/۱۰	۴/۱۶	۵/۲۸	۵/۱۵	۵/۲۱
چولگی	-۱/۰۷	-۱/۰۴	-۰/۷۶	-۰/۵۴	-۰/۵۲	-۰/۲۹	-۰/۰۹	۰/۹۱	۰/۴۱	۰/۳۰	-۰/۵۴	-۰/۰۲	۰/۱۳	-۰/۱۵
کشیدگی	-۰/۲۹	-۰/۴۵	-۰/۸۰	-۰/۳۹	-۱/۳۱	-۰/۶۳	-۰/۹۲	۰/۵۶	-۱/۰۶	-۰/۹۴	-۰/۷۷	-۰/۵۸	-۰/۷۲	-۰/۷۳
ضریب تحمل ۱	۰/۲۵	۰/۴۵	۰/۲۷	۰/۴۶	۰/۵۱	۰/۴۱	۰/۳۶	۰/۶۷	-	-	-	-	-	-
عامل تورم واریانس ۲	۳/۹۹	۲/۲۰	۳/۷۲	۲/۱۶	۱/۹۵	۲/۴۴	۲/۷۶	۱/۵۰	-	-	-	-	-	-

۰/۰۱ > P** و ۰/۰۵ > P*

قرار گرفت. همچنان که نتایج جدول ۱ نشان می دهد، مقادیر کشیدگی و چولگی همه متغیرها در محدوده ± 2 قرار داشت. این یافته بیانگر آن است که مفروضه نرمال بودن توزیع داده های تک متغیری در بین داده ها برقرار بود. مفروضه همخطی بودن به کمک عامل تورم واریانس و

جدول ۱ ضرایب همبستگی بین متغیرها را نشان می دهد که بر اساس آن جهت همبستگی بین متغیرها منطبق بر انتظار و همسو با تئوری های حوزه پژوهش بود. در این پژوهش به منظور ارزیابی مفروضه نرمال بودن توزیع داده های تک متغیری، کشیدگی و چولگی متغیرها مورد بررسی

1. tolerance

2. variance inflation factor

احتمال (ML) ارزیابی شد. جدول ۲ شاخص های برازندگی مدل اندازه گیری را نشان می دهد.

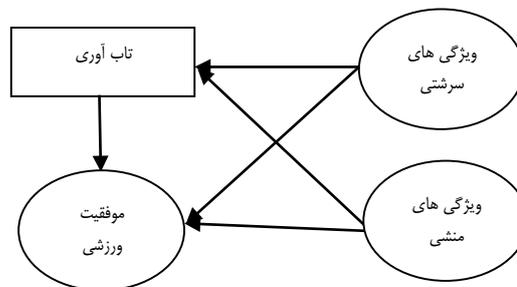
جدول ۲: شاخص های برازش مدل اندازه گیری

شاخص های برازندگی	مدل اولیه	مدل اصلاح شده	نقطه برش ۱
مجدور کای	۲۲۳/۹۰	۱۵۱/۶۱	-
درجه آزادی مدل	۶۲	۵۹	-
χ^2/Df ۲	۳/۶۱	۲/۵۷	کمتر از ۳
GFI ۳	۰/۸۶۷	۰/۹۱۵	۰/۹۰ >
AGFI ۴	۰/۸۰۶	۰/۸۶۹	۰/۸۵۰ >
CFI ۵	۰/۹۳۴	۰/۹۶۲	۰/۹۰ >
RMSEA ۶	۰/۱۰۲	۰/۰۷۹	۰/۰۸ <

جدول ۲ نشان می دهد که به استثنای شاخص برازندگی CFI دیگر شاخص های برازندگی از برازش قابل قبول مدل اندازه گیری با داده های گرآوری شده حمایت نمی کنند. به همین دلیل مدل در سه مرحله با ایجاد کوواریانس بین خطاهای نشانگرها اصلاح و در نهایت شاخص های برازندگی حاصل شد که نشان داد مدل اندازه گیری با داده های گردآوری شده برازش قابل قبول دارد. در مدل اندازه گیری بزرگترین بار عاملی متعلق به نشانگر همکاری ($\beta=0/969$) و کوچکترین بار عاملی متعلق به نشانگر پشتکار ($\beta=0/653$) بود. بدین ترتیب با توجه به این که بارهای عاملی همه نشانگرها بالاتر از ۰/۳۲ بود، می توان گفت همه آنها از توان لازم برای اندازه گیری متغیرهای مکنون پژوهش حاضر برخوردار بودند.

ب) **مدل ساختاری:** در مدل ساختاری پژوهش چنین فرض شده بود که سیستم های مغزی رفتاری و ابعاد سرشت و منش شخصیت با میانجیگری تاب آوری بر موفقیت ورزشی ورزشکاران اثر دارد. جدول ۳ شاخص های برازندگی مدل ساختاری را نشان می دهد.

ضریب تحمل مورد بررسی قرار گرفت (جدول ۱). با توجه به این که مقادیر ضریب تحمل متغیرهای پیش بین بزرگتر از ۰/۱ بود، بنابراین می توان گفت مفروضه همخطی بودن از ۱۰ بود، بنابراین می توان گفت مفروضه همخطی بودن نیز در بین داده ها برقرار بود. در نهایت برقراری/عدم برقراری مفروضه نرمال بودن توزیع چند متغیری، از تحلیل اطلاعات مربوط به « فاصله مهنوبایس » ارزیابی شد. مقادیر چولگی و کشیدگی اطلاعات مربوط به فاصله مهنوبایس به ترتیب برابر با ۰/۹۳ و ۱/۱۹ به دست آمد. از آنجا که ارزش چولگی و کشیدگی اطلاعات مزبور در محدوده ± 2 قرار داشت، براین اساس می توان گفت مفروضه نرمال بودن توزیع داده های چند متغیری در بین داده ها برقرار بود. بر این اساس مدل مفهومی مورد تحلیل بصورت ذیل می باشد (شکل ۱)؛

شکل ۱. مدل پیشنهادی پژوهش

تحلیل مدل

الف) **مدل اندازه گیری:** در مدل اندازه گیری پژوهش ۱۳ نشانگر برای انعکاس ۳ ساختار مکنون در نظر گرفته شده است. با توجه به شکل ۲ چنین فرض شده بود که متغیر مکنون ویژگی های منشی شخصیت بوسیله نشانگرهای همکاری، خودراهبردی و خودفراروی، متغیر مکنون ویژگی های سرشتی به وسیله نشانگرهای نوجویی، آسیب پرهیزی، پاداش وابستگی و پشتکار و متغیر مکنون موفقیت ورزشی به وسیله نشانگرهای اجرای روانی، توجه، تکنیک، حساسیت به خطا، تعهد و پیشرفت سنجیده می شود. چگونگی برازش مدل اندازه گیری با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی، نرم افزار AMOS ۲۴،۰ و برآورد بیشینه

4 . Adjusted Goodness Fit Index

5 . Comparative Fit Index

6 . Root Mean Square Error of Approximation

1 . نقاط برش براساس دیدگاه کلاین (۲۰۱۶)

2 . normed chi-square

3 . Goodness Fit Index

۰/۰۲۹	۰/۰۶۰	۰/۰۲۴	۰/۰۵۲	ویژگیهای سرشتی ← موفقیت ورزشی
۰/۰۰۱	۰/۲۴۱	۰/۰۵۷	۰/۱۷۳	ویژگی های منشی ← موفقیت ورزشی
۰/۰۰۱	۰/۴۲۲	۰/۰۷۹	۰/۳۶۹	ویژگیهای سرشتی ← موفقیت ورزشی

جدول ۴ نشان می دهد که ضرایب مسیر کل بین ویژگی های منشی و موفقیت ورزشی ($\beta=0/241, P=0/001$) از یک سو و ویژگی های سرشتی شخصیت با موفقیت ورزشی ($\beta=0/422, P=0/001$) از سوی دیگر مثبت و معنادار است. ضریب مسیر بین تاب آوری و موفقیت ورزشی ($\beta=0/528, P=0/001$) مثبت و معنادار بود. جدول ۴ نشان می دهد که ضریب مسیر غیرمستقیم بین بعد سرشت شخصیت ($\beta=0/060, P=0/029$) و بعد منش شخصیت ($\beta=0/223, P=0/001$) با موفقیت ورزشی مثبت و معنادار است. براین اساس چنین نتیجه گیری شد که در بین ورزشکاران تاب آوری به صورت مثبت و معنادار اثر ابعاد سرشت و منش شخصیت بر موفقیت ورزشی را میانجیگری می کند. در ادامه شکل ۲ پارامترهای استاندارد در مدل ساختاری را نشان می دهد.

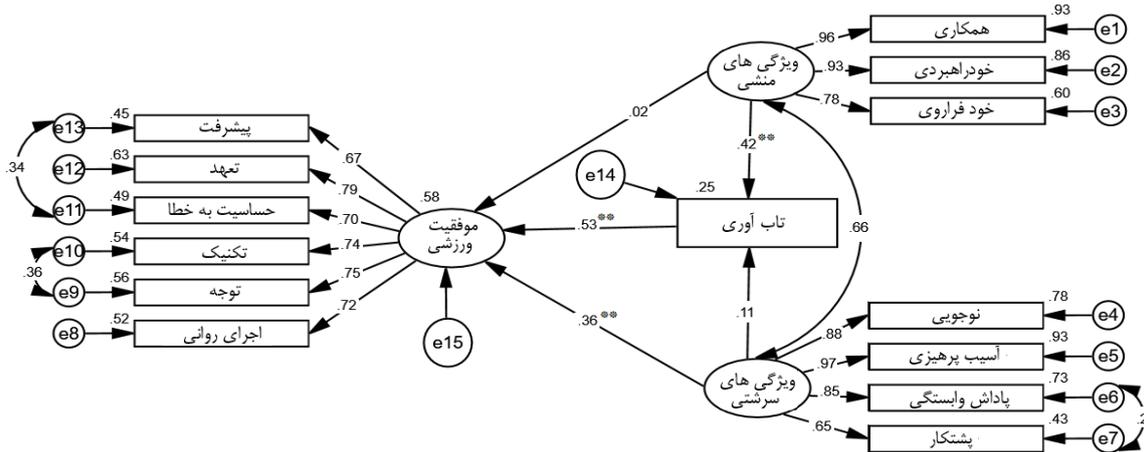
جدول ۳: شاخص های برازش مدل ساختاری

شاخص های برازندگی	مدل ساختاری
مجذور کای	۱۷۰/۱۹
درجه آزادی مدل	۶۹
χ^2/df	۲/۴۷
GFI	۰/۹۱۳
AGFI	۰/۸۶۷
CFI	۰/۹۶۱
RMSEA	۰/۰۷۶

جدول ۳ نشان می دهد که شاخص های برازندگی حاصل از تحلیل از برازش قابل قبول مدل ساختاری با داده های گراوری شده حمایت می کنند. جدول ۴ ضرایب مسیر مدل ساختاری را نشان می دهد.

جدول ۴: ضرایب مسیر کل و مستقیم بین متغیرهای پژوهش در مدل ساختاری

ضرایب مسیر	b	S.E	β	p
ویژگی های منشی ← تاب آوری	۱/۰۵۵	۰/۱۸۶	۰/۴۲۲	۰/۰۰۱
ویژگیهای سرشتی ← تاب آوری	۰/۳۴۷	۰/۱۹۷	۰/۱۱۳	۰/۰۸۵
ویژگی های منشی ← موفقیت ورزشی	۰/۰۱۳	۰/۰۵۳	۰/۰۱۸	۰/۷۸۳
ویژگی های سرشتی ← موفقیت ورزشی	۰/۳۱۹	۰/۰۷۶	۰/۳۶۲	۰/۰۰۱
تاب آوری ← موفقیت ورزشی	۰/۱۵۱	۰/۰۲۰	۰/۵۲۸	۰/۰۰۱
ویژگی های منشی ← موفقیت ورزشی	۰/۱۵۹	۰/۰۳۶	۰/۲۲۳	۰/۰۰۱

شکل ۲: پارامترهای استاندارد در مدل ساختاری پژوهش

۱. در این پژوهش به منظور برآورد خطای استاندارد مسیرهای غیر مستقیم از روش برآورد بوت استراب با حجم نمونه ۲۰۰۰ استفاده شد.

منش شخصیت و تاب آوری در مجموع ۵۸ درصد از واریانس موفقیت ورزشی را در ورزشکاران را تبیین می کند.

تأثیر مثبت عوامل روان شناختی منشی شامل نوجویی، آسیب پرهیزی، پاداش وابستگی و پشتکار بر موفقیت ورزشی مشهود است. ورزشکارانی که این ویژگی‌ها را دارند و آن‌ها را پرورش می‌دهند، احتمالاً چالش‌ها را پشت سر می‌گذارند، به پویایی تیم کمک می‌کنند و در ورزش مربوطه خود به موفقیت پایدار دست می‌یابند. در این راستا یانگ^۳ و همکاران (۲۰۲۴) نیز گزارش داد بین ویژگیهای شخصی وظیفه شناسی و برون گرایی با عملکرد ورزشی رابطه وجود دارد. از سوی دیگر تاب آوری با تسریع و تسهیل تأثیر این ویژگی‌های سرشتی و منشی بر توانایی ورزشکار برای بازیابی و حفظ سطوح عملکرد مطلوب علی‌رغم شکست‌ها، به‌عنوان یک واسطه عمل می‌کند. از سوی دیگر جنبه‌های اخلاقانه و خود-بهبود سرشت و منش می‌تواند بر گشودگی ورزشکار نسبت به استراتژی‌های جدید و تعهد به رشد شخصی تأثیر بگذارد (فلچر^۳ و سرکار، ۲۰۱۲). تاب‌آوری ممکن است با کمک به ورزشکاران برای عبور از عدم قطعیت‌های مرتبط با پیروزی در رقابت‌ها، رویکردهای جدید و تداوم در فرآیند یادگیری در ذهن ایشان ایجاد نماید و رابطه بین این ویژگی‌ها و موفقیت ورزشی را میانجی‌گری کند. از این رو افرادی با ویژگیهای سرشتی مطلوب می‌توانند تاب آوری و سرسختی بیشتری در میداين ورزشی داشته و به تبع آن نیز به موفقیت‌های ورزشی بیشتری دست یابند. در این راستا زانگ^۴ و همکاران (۲۰۲۴) نشان دادند بین کیفیت تاب آوری و عملکرد ورزشی و قهرمانی رابطه وجود دارد و تاب آوری عملکرد ورزشی را ارتقاء می‌بخشد و بوننت (۲۰۲۴) نیز بین ویژگی سرسختی ذهنی با عملکرد اخلاقی ورزشی دانشجویان ورزشکار در دانشگاه رابطه دارد.

همچنین یافته‌ها مشخص کرد ضریب مسیرکل بین بعد منش شخصیت با موفقیت ورزشی مثبت و معنادار بود و ضریب مسیر غیرمستقیم بین بعد منش شخصیت با میانجی‌گری تاب آوری با موفقیت ورزشی مثبت و معنادار بود. یافته حاضر با پژوهش‌های دن‌هارتیک و همکاران (۲۰۲۲)، گونزالزهراندز و همکاران (۲۰۲۰)، باسپینار و

شکل فوق نشان می‌دهد که مجموع مجذور همبستگی‌های چندگانه (R^2) برای متغیر موفقیت ورزشی برابر با ۰/۸۵ بود. این موضوع بیانگر آن است که ابعاد سرشت و

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر، ارائه مدل موفقیت ورزشی بر اساس ویژگی‌های سرشت و منش با میانجی‌گری تاب آوری ورزشکاران شهر اهواز بود. یافته‌ها نشان دادند کلیه شاخص‌های برازندگی حاصل از تحلیل، از برازش قابل قبول برخوردار بودند همچنین ضریب مسیرکل بین بعد سرشت شخصیت با موفقیت ورزشی مثبت و معنادار بود و ضریب مسیر غیر مستقیم بین بعد سرشت شخصیت با میانجی‌گری تاب آوری با موفقیت ورزشی مثبت و معنادار بود. یافته حاضر با پژوهش‌های دن‌هارتیک و همکاران (۲۰۲۲)، مقدسی و همکاران (۲۰۲۲)، نجفی و همکاران (۲۰۲۱)، سلطانی و همکاران (۲۰۲۰)، محمدی برزگر و همکاران (۲۰۱۶) همسو می‌باشند. در تبیین یافته حاضر باید توجه کرد که ویژگیهای سرشتی شخصیت که شامل نوجویی، آسیب‌پذیری، پاداش وابستگی و پشتکار هستند از عوامل تعیین‌کننده روند فعالیت ورزشی ورزشکاران حرفه‌ای می‌توانند تلقی شوند. در کل ورزشکارانی که تفکر نوآورانه از خود نشان می‌دهند، احتمالاً استراتژی‌های جدیدی را توسعه می‌دهند، مزیت رقابتی خود را افزایش می‌دهند و به موفقیت کلی کمک می‌کنند بر این اساس نوجویی برای ورزشکاران ضروری است تا با پویایی بازی در حال تغییر سازگار شوند. همچنین ویژگی منشی آسیب‌پرهیزی با توانایی ورزشکار در ارزیابی و مدیریت موثر خطرات مرتبط است. مطالعات اسمیت^۱ و همکاران (۲۰۱۹) نشان می‌دهد که ورزشکارانی که سطح بالایی از آسیب‌پرهیز دارند، تمایل دارند در طول مسابقات تصمیمات بهتری بگیرند و احتمال آسیب و شکست را کاهش دهند. ویژگی منشی دنبال کردن پاداش، نیز به عنوان یک انگیزه قوی برای ورزشکاران عمل می‌کند. ورزشکارانی که با پاداش‌هایی مانند شناخت و موفقیت برانگیخته می‌شوند، فداکاری و تلاش بیشتری از خود نشان می‌دهند که منجر به بهبود عملکرد می‌شود. ورزشکارانی که اهمیت وابستگی را در یک بافت تیمی درک می‌کنند، تمایل دارند به پویایی تیم کمک کنند. در نتیجه،

³. Fletcher

⁴. Zhang

¹. Smith

². Yang

چالش‌ها کمک کند، در حالی که سطوح بالای آسیب پرهیزی ممکن است منجر به تصمیم‌گیری محتاطانه برای جلوگیری از آسیب احتمالی شود (گوچپاردی و همکاران، ۲۰۱۵). فقیه و المالکی^۴ (۲۰۲۴) نیز در پژوهشی گزارش دادند وجود ویژگی‌های سرسختی ذهنی (مانند انرژی مثبت و کنترل جهت و تلاش) با انگیزه پیشرفت و موفقیت ورزشکاران ورزش‌های انفرادی و تیمی رابطه دارد. درک تأثیر ویژگی‌های سرشتی و منشی شخصیت بر موفقیت ورزشی، مربیان، روان‌شناسان ورزشی و ورزشکاران را قادر می‌سازد تا آموزش‌ها و استراتژی‌های حمایتی را تنظیم کنند و این امکان را برای شناسایی نقاط قوت فردی و زمینه‌های بالقوه برای بهبود فراهم می‌نماید و رویکردی شخصی‌تر و مؤثرتر برای رشد ورزشکاران را تقویت می‌کند. با تاب‌آوری بیشتر که در اثر این ویژگی‌ها در بین ورزشکاران حاصل می‌شود عواملی مانند تلاش برای موفقیت، عدم ترس از شکست و سرسختی روان‌شناختی که همه عوامل مهمی در پیروزی میدان ورزشی است در ورزشکاران نمایان شده و در پی آن موفقیت ورزشی به میزان مطلوبی دیده می‌شود. تحقیق حاضر نیز با محدودیت‌هایی مواجه بود که از جمله آنها می‌توان به انجام تحقیق در گروه ورزشکاران شهر اهواز بدون تفکیک جنسیتی ورزشکاران اشاره کرد که از این رو در تعمیم نتایج به گروه ورزشکاران شهرهای دیگر و یا ورزشکاران زن و مرد بصورت جداگانه باید احتیاط صورت گیرد. همچنین در پژوهش حاضر از پرسشنامه‌ها جهت جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد که بر این اساس امکان سوگیری آزمودنی‌ها در پاسخ به سوالات وجود دارد. از این رو پیشنهاد می‌شود تحقیق حاضر در گروه ورزشکاران شهرهای دیگر نیز اجرا شود و همچنین پیشنهاد می‌شود موضوع حاضر در گروه دختران و پسران ورزشکار بصورت جداگانه اجرا و نتایج با یکدیگر مقایسه شود و در پژوهش‌های آتی در کنار پرسشنامه از روش مصاحبه نیز استفاده شود که امکان جهت‌گیری در پاسخ‌دهی کاهش یابد.

تقدیر و تشکر: از تمام شرکت‌کنندگان که ما را در انجام این پژوهش یاری کردند، سپاسگزاریم.

همکاران (۲۰۱۶) و لزیسنسکا و همکاران (۲۰۱۷) همسو می‌باشند. در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد تأثیر ویژگی‌های شخصیتی منشی بر موفقیت ورزشی ورزشکاران، تأثیر متقابل پیچیده‌ای از ابعاد مختلف، از جمله همکاری، خودراهبری و خودفرآروی، دارد. هر یک از این ویژگی‌های سرشتی به‌طور منحصر به فردی به مشخصات روان‌شناختی ورزشکار کمک می‌کند و بر رویکرد آن‌ها به تمرین، رقابت و عملکرد کلی تأثیر می‌گذارد. در میادین ورزشی ویژگی‌های شخصیتی منشی مهم و مؤثر مانند همکاری به میزان زیادی قابل توجه روان‌شناسان ورزشی هستند زیرا برای ورزش‌های مختلف مخصوصاً ورزش‌های تیمی، تقویت وحدت و هم‌افزایی بین ورزشکاران ضروری است و به نظر می‌رسد همواره تیم‌هایی با ذهنیت مشارکتی به دلیل بهبود ارتباطات و اهداف مشترک به نتایج بهتری دست می‌یابند و در پی آن ورزشکارانی که خودراهبری نشان می‌دهند، در تمرینات و عملکرد خود ابتکار عمل می‌کنند. ورزشکاران خودراهبر بدلیل تلاش بیشتر نسبت به دیگر ورزشکاران، به احتمال بیشتری برای تعیین و دستیابی به اهداف شخصی علاقه دارند، و این نکته به موفقیت کلی آنها کمک می‌کند. سرمایه‌گذاری روی ویژگی سرشتی خودفرآروی برای ورزشکارانی که هدفشان موفقیت بلندمدت است، حیاتی است. کاراندروسون و ویلسون (۲۰۲۱) تأکید می‌کند که ورزشکارانی که بر بهبود مستمر و افزایش مهارت تمرکز می‌کنند، معمولاً توانایی استقامت طولانی و موفق‌تری دارند. در این میان تاب‌آوری، که به‌عنوان توانایی بازپس‌گیری از ناملایمات تعریف می‌شود، به‌عنوان یک میانجی در این زمینه عمل می‌کند و بر نحوه واکنش ورزشکاران به چالش‌ها و شکست‌ها تأثیر می‌گذارد و در نهایت بر موفقیت کلی ورزشی آنها تأثیر می‌گذارد. بایر و گنچار^۲ (۲۰۲۴) در پژوهشی گزارش دادند تاب‌آوری به‌عنوان یکی از شاخص‌ترین ویژگی‌های ارتقای تربیت و عملکرد جسمانی ورزشکاران نوجوان است. تفاوت‌های فردی در ویژگی‌های منشی می‌تواند واکنش ورزشکار را به استرس و ناملایمات شکل دهد. به‌عنوان مثال، سطوح بالای پشتکار و همکاری ممکن است به پاسخ مثبت و سازگارتر هنگام مواجهه با

³. Gucciardi

⁴. Faqih & Al-Maliki

¹. Anderson & Wilson

². Bayer & Gonchar

References

- Alonso, P., Menchon, J. M., Jimenez; S., Segalas, J., Mataix – clos, D., Jaurrieta, N., etal. (2008). Personality dimensions in obsessive - compulsive disorder, Relation to clinical variables. *Psychiatry Res*, 157(1-3), 159 - 168. [10.1016/j.psychres.2006.06.003](https://doi.org/10.1016/j.psychres.2006.06.003)
- Anderson, A., & Wilson, B. (2021). Self-Development and Longevity in Sports Careers. *Sports Science Quarterly*, 28(4), 210-225. <https://doi.org/10.1080/1612197X.2021.1982479>
- Basharpoor, S., Etarod, N., & Eini, S. (2017). Temperament and Character Dimensions and depression: the mediating role of cognitive emotion regulation. *Thoughts and Behavior in Clinical Psychology*, 12(43), 27-36. https://jtbcp.roudehen.iau.ir/article_1041.html?lang=en
- Baspinar, S. G., Akin, E., Ceylan, V., Tasmektepligil, Y., & Kose, S. (2016). Temperament and character dimensions of personality in sedentary college students and athletes. *International Journal of Academic Research*, 8(5), 35-41. [10.7813/2075-4124.2016/8-5/B.6](https://doi.org/10.7813/2075-4124.2016/8-5/B.6)
- Bayer, E., & Gonchar, O. (2024). Formation of resilience, ecocentric worldview, conscious citizenship for the purpose of physical improvement and patriotic education of teenage athletes. In *BIO Web of Conferences* (Vol. 84, p. 04035). EDP Sciences. <https://doi.org/10.1051/bioconf/20248404035>
- Beltman, S., & Mansfield, C. (2018). Resilience in education: an introduction, in *Resilience in Education: Concepts, Contexts and Connections*, eds M. Wosnitza, F. Peixoto, S. Beltman, and C. Mansfield (New York, NY: Springer), 3–9. https://doi.org/10.1007/978-3-319-76690-4_1
- Bennett, M. (2024). It's a thin line: Mental health and mental toughness within the context of Hughes and Coakley's Sport Ethic Model. *Sport Social Work Journal*, 67-76. <https://openjournals.bsu.edu/sportsocialworkjournal/article/view/4438>
- Bizhani, M., Kouhpayeh, S. A., Parviniannasab, A. M., Bazrafshan, M., & Dehghani, A. (2023). The mediating role of hope in relations between spiritual well-being and resilience among adolescents with beta thalassemia major: a structural equation modeling approach. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 11(3), 35-45. <http://ijpn.ir/article-1-2195-en.html>
- Brecht, A. A., & Burnett, D. D. (2019). Advising student-athletes for success: Predicting the academic success and persistence of collegiate student-athletes. *NACADA Journal*, 39(1), 49-59. <https://doi.org/10.12930/NACADA-17-044>
- Carver, C. S., & White, T. L. (1994). Behavioral inhibition, behavioral activation, and affective responses to impending reward and punishment: The BIS/BAS Scales. *Journal of personality and social psychology*, 67(2), 319-333. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.2.319>
- Cloninger, C. R. (1987). A systematic method for clinical description and classification of personality variants. *Archives of General Psychiatry*, 44(4), 573-88. <https://doi.org/10.1001/archpsyc.1987.01800180093014>
- Cloninger, c. R. (1994). Brain networks underlying personality development. In B, J, Carroll & J,E, Brrett (Eds). *Psychopathology and the brain*. New York Raven press, 183-200. [10.1017/pen.2020.5](https://doi.org/10.1017/pen.2020.5)
- Connor, K. M., Davidson, J. R. T. (2003). Development of a new resilience scale: the Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC). *Depress Anxiety*, 18(2), 76–82. [10.1002/da.10113](https://doi.org/10.1002/da.10113)
- Dadfar, M., Yazdan Dost, R., & Dadfar, F. (2008). Examining the personality patterns of patients suffering from sexual identity disorder. *Scientific Journal of Forensic Medicine*; 15(2), 99-96. <http://sjfm.ir/article-1-187-fa.html>.
- Den Hartigh, R. J., Meerhoff, L. R. A., Van Yperen, N. W., Neumann, N. D., Brauers, J. J., Frencken, W. G., ... & Brink, M. S. (2022). Resilience in sports: a multidisciplinary, dynamic, and personalized perspective. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 1-23. <https://doi.org/10.1080/1750984X.2022.2039749>
- Elahi, A., Mozafari, A. (2018). *The comprehensive system of championship sports*

- development of the Islamic Republic of Iran.* Tehran: Institute of Physical Education and Sports Sciences, Ministry of Science, Research and Technology.
<https://www.sid.ir/paper/498020/fa>
17. Eskandarnejad, M., & Majidi, M. (2023). The Role of 9 Cognitive Emotional Regulation Strategies in Predicting Archers Sporting Success. *Mind, Movement and Behavior*, 2(2), 1-14. [10.22034/MMBJ.2023.50096.1011](https://doi.org/10.22034/MMBJ.2023.50096.1011)
 18. Faqih, M. B. Y., & Al-Maliki, A. B. D. (2024). The Relationship Between Mental Toughness and Achievement Motivation For Athletes of Individual and Team Sports. *JOURNAL OF SPORT SCIENCES*, 16(59). DOI: <https://www.iasj.net/iasj/article/307641>
 19. Fletcher, D., & Sarkar, M. (2012). A grounded theory of psychological resilience in Olympic champions. *Psychology of Sport and Exercise*, 13(5), 669-678. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2012.04.007>
 20. González-Hernández, J., Gomariz-Gea, M., Valero-Valenzuela, A., & Gómez-López, M. (2020). Resilient resources in youth athletes and their relationship with anxiety in different team sports. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(15), 5569. [10.3390/ijerph17155569](https://doi.org/10.3390/ijerph17155569)
 21. Greenier, V., Derakhshan, A., and Fathi, J. (2021). Emotion regulation and psychological well-being in teacher work engagement: a case of British and Iranian English language teachers. *System* 97:102446. <https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102446>
 22. Gu, Q. (2018). Conceptualizing teacher resilience: a social ecological approach to understanding teachers' professional worlds, in *Resilience in Education: Concepts, Contexts and Connections*, eds M. Wosnitza, F. Peixoto, S. Beltman, and C. F. Mansfield (New York, NY: Springer), 13-33. [10.1007/978-3-319-76690-4_2](https://doi.org/10.1007/978-3-319-76690-4_2)
 23. Gucciardi, D.F., & et al. (2015). Toward an understanding of mental toughness in Australian football. *Journal of Applied Sport Psychology*, 27(2), 127-137. <https://doi.org/10.1080/10413200801998556>
 24. Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling*, edition 4, Guilford press, New York & London. [file:///C:/Users/Mr.%20Safarzadeh/Download/s/ojsadmin,+CSP45\(3-4\)29418-Kline-commentary.pdf](file:///C:/Users/Mr.%20Safarzadeh/Download/s/ojsadmin,+CSP45(3-4)29418-Kline-commentary.pdf)
 25. Kocyigit, S., Guzel, H. S., Acikel, B., & Cetinkaya, M. (2021). Comparison of smartphone addiction level, temperament and character and parental attitudes of adolescents with and without attention deficit hyperactivity disorder. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 19(4), 1372-1384. URL: <https://doi.org/10.1007/s11469-021-00494-2>
 26. Leźnicka, K., Starkowska, A., Tomczak, M., Cieżczyk, P., Białecka, M., Ligocka, M., ... & Pawlak, M. (2017). Temperament as a modulating factor of pain sensitivity in combat sport athletes. *Physiology & behavior*, 180, 131-136. [10.1016/j.physbeh.2017.08.018](https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2017.08.018)
 27. Mahato, M. A. K., & Thander, A. (2024). Age and Resilience Dynamics in University Women Cricketers': Implications for Cricketing Performance. [10.25215/1201.197](https://doi.org/10.25215/1201.197)
 28. McManama O'Brien, K. H., Rowan, M., Willoughby, K., Griffith, K., & Christino, M. A. (2021). Psychological resilience in young female athletes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(16), 8668. [10.3390/ijerph18168668](https://doi.org/10.3390/ijerph18168668)
 29. Moghadasi, M. R., Ezadi, B., Shabani Moghadam, K. (2022). Modeling resilience in sport. *Sport Psychology Studies*, 10(38), 233-252. <https://doi.org/10.22089/spsyj.2021.10582.2181>
 30. Mohammadi Barzegar, M. J., Azghari, F., Azad, B., & Khodayari, A. (2016). *A research titled investigating the relationship between the understanding of sports success and the sports behavior of sportsmen in the sports field.* The second national conference of the Scientific Association of Sports Management of Iran, Tehran. <https://www.sid.ir/paper/877350/fa#downloadbottom>
 31. Mohammadi, M. (2005). *Factors Affecting Resilience in People at risk of substance abuse.* PhD dissertation: unpublished, University Rehabilitation Sciences. <https://www.sid.ir/paper/120410/en>
 32. Moreira, P. A., Inman, R. A., Rosa, I., Cloninger, K., Duarte, A., & Robert

- Cloninger, C. (2021). The psychobiological model of personality and its association with student approaches to learning: Integrating temperament and character. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 65(4), 693-709. [10.1080/00313831.2020.1739137](https://doi.org/10.1080/00313831.2020.1739137)
33. Mousavi, S. A., & Vaazmousavi, S. M. K. (2015). Introducing sports success. *Journal of Motor Behavior*, 19, 123-142. <https://mbj.ssric.ac.ir/?action=xml&article=344&lang=en>
34. Najafi, M., Sohrabi, F., & Shamsipour Dehkordi, P. (2021). *Comparison of personality traits (nature and character) of student athletes and non-athletes*. 9th National Conference on Sustainable Development in Educational Sciences and Psychology, Social and Cultural Studies, Tehran. <https://civilica.com/doc/1239688>
35. Nieto, M., Visier, M. E., Silvestre, I. N., Navarro, B., Serrano, J. P., & Martínez-Vizcaíno, V. (2023). Relation between resilience and personality traits: The role of hopelessness and age. *Scandinavian Journal of Psychology*, 64(1), 53-59. [10.1111/sjop.12866](https://doi.org/10.1111/sjop.12866)
36. Román, P. Á. L., Pinillos, F. G., & Robles, J. L. (2018). Early sport dropout: High performance in early years in young athletes is not related with later success. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, 1(33), 210-212. URL:<https://doi.org/10.47197/retos.v0i33.58225>
37. Safarzadeh, S. (2010). the comparison of self-efficacy, domination and social support in sports and non-sports women in Ahwaz city. *Journal of Woman Cultural Psychology*, 3(2), 77-89. https://jwc.ahvaz.iau.ir/article_523473.html?lang=fa
38. Schweickle, M. J., Graupensperger, S., Liddelow, C., Sutcliffe, J. T., Swann, C., & Vella, S. A. (2024). Potential moderators and mediators of intervention effects in a sport-based mental health literacy and resilience program for adolescent men. *Journal of applied sport psychology*, 36(1), 119-138. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10413200.2023.2208632>
39. Smith, K. E., Mason, T. B., Anderson, N. L., & Lavender, J. M. (2019). Unpacking cognitive emotion regulation in eating disorder psychopathology: The differential relationships between rumination, thought suppression, and eating disorder symptoms among men and women. *Eating behaviors*, 32, 95-100. [10.1016/j.eatbeh.2019.01.003](https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2019.01.003)
40. Soltani, N., Ghiamirad, A., & Dana, A. (2020). Relationship between Personality Traits, Resiliency and Sport Success by Mediating Mindfulness. *Journal of Modern Psychological Researches*, 14(55), 99-120. [20.1001.1.27173852.1398.14.55.5.2](https://doi.org/10.1001.1.27173852.1398.14.55.5.2)
41. Storm, R. K., & Jakobsen, T. G. (2024). Does international elite sporting success or hosting major events affect self-rated health? An examination of potential positive externalities related to international sporting tournaments. *Managing Sport and Leisure*, 29(2), 187-204. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/23750472.2021.2004914>
42. Yang, J. H., Yang, H. J., Choi, C., & Bum, C. H. (2024). Relationship between Athletes' Big Five Model of Personality and Athletic Performance: MetaAnalysis. *Behavioral Sciences*, 14(1), 71. DOI: <https://www.mdpi.com/2076-328X/14/1/71>
43. Zhang, S., Wang, L., He, Y., & Liu, J. D. (2024). The divergent effects of resilience qualities and resilience support in predicting pre-competition anxiety and championship performance. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 95(1), 101-109. <https://doi.org/10.1080/02701367.2022.2156446>

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).